

UNIwersYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Lingwistyka tekstu i dyskursu Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Filologia polska Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej Poziom studiów studia drugiego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki	Cykl dydaktyczny 2023/24 Kod zajęć 03FPLS.22K.02515.23 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe	
Koordynator zajęć	Sylwia Karolak, Małgorzata Rybka	
Prowadzący zajęcia	Agnieszka Kula, Małgorzata Rybka	
Okres Semestr 2	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Ćwiczenia: 30, Egzamin	Liczba punktów ECTS 3

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Kształcenie zdolności do samodzielnej pracy, zdobywanie umiejętności zastosowania wiedzy z zakresu językoznawstwa w praktyce.
C2	Kształcenie postawy skłaniającej do samodzielnego zgłębiania wiedzy językoznawczej.
C3	Kształcenie umiejętności wskazywania i nazywania współcześnie zachodzących przemian w obszarze dyskursu, tekstu i gatunku.
C4	Przekazanie wiedzy z zakresu języka polskiego i jego odmian dyskursywnych, tekstologii, a także genologii lingwistycznej.
C5	Kształcenie zdolności krytycznych oraz umiejętności pozwalających na interdyscyplinarnym łączeniu wiedzy językoznawczej z elementami wiedzy medioznawczej, psycholingwistycznej i socjolingwistycznej.
C6	Kształcenie zdolności krytycznego wykorzystania tekstów naukowych, a także ich stosowanie w argumentowaniu.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	wymienia i definiuje pojęcia: tekst, dyskurs, komunikacja, styl i gatunek w celu opisu omawianych zjawisk językowych charakterystycznych dla współczesnej polszczyzny,	FPL_K2_W01, FPL_K2_W06	Egzamin ustny, Prezentacja multimedialna, Aktywny udział w zajęciach (prowadzonych analizach, dyskusji)
W2	wymienia i opisuje różne koncepcje gatunku, charakteryzuje wieloaspektowość opisu gatunków;	FPL_K2_W01, FPL_K2_W02	Egzamin ustny, Prezentacja multimedialna, Aktywny udział w zajęciach (prowadzonych analizach, dyskusji)
W3	wymienia i charakteryzuje różne sposoby badania dyskursu wynikające z tradycji francuskiej i anglosaskiej (m.in. krytyczna analiza dyskursu, narzędzia kognitywne w analizie dyskursu i in.),	FPL_K2_W01, FPL_K2_W02, FPL_K2_W06	Egzamin ustny, Aktywny udział w zajęciach (prowadzonych analizach, dyskusji)
W4	definiuje tekst z perspektywy lingwistycznej (relacja tekst a inne jednostki języka, w tym zdanie) i semiotycznej, a także wskazuje wykładniki tekstowości,	FPL_K2_W06	Egzamin ustny, Aktywny udział w zajęciach (prowadzonych analizach, dyskusji)
W5	omawia pojęcie metatekstu oraz rolę metatekstyzmów w tekście,	FPL_K2_W02, FPL_K2_W04, FPL_K2_W06	Egzamin ustny, Aktywny udział w zajęciach (prowadzonych analizach, dyskusji)
W6	określa rolę i funkcję podmiotu w tekście, a także omawia jej wpływ na kształtowaną relację nadawczo-odbiorczą.	FPL_K2_W02, FPL_K2_W06, FPL_K2_W09	Egzamin ustny, Prezentacja multimedialna, Aktywny udział w zajęciach (prowadzonych analizach, dyskusji)

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
W7	charakteryzuje różne typy dyskursów	FPL_K2_W06	Egzamin ustny, Prezentacja multimedialna, Aktywny udział w zajęciach (prowadzonych analizach, dyskusji)
Umiejętności - Student/ka:			
U1	potrafi wskazać wyznaczniki gatunkowe, a także zanalizować zmiany (w tym zjawisko hybrydyzacji) w obrębie wybranych gatunków,	FPL_K2_U02	Egzamin ustny, Aktywny udział w zajęciach (prowadzonych analizach, dyskusji)
U2	potrafi wyróżnić i nazwać typy tekstów charakterystyczne dla różnych dyskursów,	FPL_K2_U04	Egzamin ustny, Prezentacja multimedialna, Aktywny udział w zajęciach (prowadzonych analizach, dyskusji)
U3	potrafi wskazać relację między tekstem a kontekstem, zna różne sposoby definiowania kontekstu, a także potrafi wykorzystać kontekst do analizy tekstu,	FPL_K2_U02	Egzamin ustny, Prezentacja multimedialna, Aktywny udział w zajęciach (prowadzonych analizach, dyskusji)
U4	potrafi zinterpretować i zanalizować dowolny tekst, korzystając z różnych metodologii językoznawczych (w tym strukturalizm, pragmatyka, kognitywizm),	FPL_K2_U02, FPL_K2_U04, FPL_K2_U07	Prezentacja multimedialna, Aktywny udział w zajęciach (prowadzonych analizach, dyskusji)
U5	potrafi scharakteryzować i wykonać wybrane operacje na tekście (w tym streszczenie, dekompozycja, transformacje),	FPL_K2_U02	Egzamin ustny, Aktywny udział w zajęciach (prowadzonych analizach, dyskusji)
U6	potrafi poprawnie korzystać z przedstawianej na zajęciach terminologii językoznawczej,	FPL_K2_U02, FPL_K2_U07	Egzamin ustny, Aktywny udział w zajęciach (prowadzonych analizach, dyskusji)
U7	potrafi czytać artykuły dotyczące różnych sposobów analizy i interpretacji wybranych tekstów, dyskutując z przyjętymi założeniami; wskazywać ich zastosowanie w praktyce,	FPL_K2_U03, FPL_K2_U05, FPL_K2_U06, FPL_K2_U07	Prezentacja multimedialna, Aktywny udział w zajęciach (prowadzonych analizach, dyskusji)
U8	umie powiązać wiedzę z zakresu językoznawstwa z elementami wiedzy historycznoliterackiej i teorii literatury, a także medioznawstwa, psycholingwistyki i socjolingwistyki,	FPL_K2_U01, FPL_K2_U02, FPL_K2_U03	Egzamin ustny, Prezentacja multimedialna, Aktywny udział w zajęciach (prowadzonych analizach, dyskusji)
U9	rozumie problem modalności i intencjonalności tekstu i potrafi pokazać różnice między typami modalności obecne w analizowanym tekście.	FPL_K2_U01, FPL_K2_U02, FPL_K2_U04, FPL_K2_U07	Egzamin ustny, Aktywny udział w zajęciach (prowadzonych analizach, dyskusji)
Kompetencje społecznych - Student/ka:			

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
K1	rozumie znaczenie wiedzy o języku w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu.	FPL_K2_K01, FPL_K2_K04, FPL_K2_K05, FPL_K2_K07	Egzamin ustny, Aktywny udział w zajęciach (prowadzonych analizach, dyskusji)

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Tekst, dyskurs, komunikacja.	W1, W4, U7, U8, K1	Ćwiczenia
2.	Typy tekstów.	W4, U2, U4, U6, U7, U8, K1	Ćwiczenia
3.	Tekst i kontekst.	U3, U6, U8, K1	Ćwiczenia
4.	Metatekst.	W5, U6, U8, K1	Ćwiczenia
5.	Odmiany dyskursu.	W7, U8, K1	Ćwiczenia
6.	Jak analizować dyskurs? – różne koncepcje badawcze.	W3, U7, U8, K1	Ćwiczenia
7.	Podmiot w języku i tekście.	W6, U4, U8, K1	Ćwiczenia
8.	Intencjonalność i problemy modalności. Rama modalna.	U6, U9, K1	Ćwiczenia
9.	Gatunek – styl – tekst.	W1, W2, U1, U8, K1	Ćwiczenia
10.	Typologia gatunków.	W2, U8, K1	Ćwiczenia
11.	Operacje na tekście (np. streszczenie, dekompozycja, transformacje).	U5, U8, K1	Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Ćwiczenia	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda ćwiczeniowa, Metoda badawcza (dociekania naukowego), Praca w grupach

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Ćwiczenia	<p>Warunki zaliczenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktywny udział w zajęciach, (prowadzonych analizach, dyskusjach), - przygotowanie prezentacji, - zdanie egzaminu ustnego. <p>Kryteria oceniania:</p> <p>bardzo dobry (bdb; 5,0) - bardzo dobra znajomość głównych koncepcji i metod badawczych językoznawstwa; znakomita umiejętność krytycznego porównania poszczególnych propozycji metodologicznych w zakresie analizy tekstu i dyskursu; wysoka świadomość ogólnoteoretyczna omawianych zagadnień; przykładowa umiejętność samodzielnej analizy oraz interpretacji wybranego tekstu kultury i poszczególnych typów dyskursu; doskonała umiejętność nazwania wskazanych środków językowych i określenia ich funkcji;</p> <p>dobry plus (+db; 4,5)- jak wyżej, z nieznacznymi niedociągnięciami zwłaszcza w zakresie ogólnoteoretycznej świadomości omawianych zagadnień albobpraktycznych umiejętności dotyczących analizy i interpretacji tekstów i poszczególnych typów dyskursu;</p> <p>dobry (db; 4,0)- dobra znajomość podstawowych metodologii językoznawczych, a także rzetelna znajomość terminologii językoznawczej, znaczna świadomość ogólnoteoretyczna omawianych zagadnień, pełnowartościowa umiejętność analizy i interpretacji wybranego tekstu kultury oraz poszczególnych typów dyskursu pod kątem poruszanych na zajęciach problemów badawczych;</p> <p>dostateczny plus (+dst; 3,5)- dobra umiejętność krytycznego porównania podstawowych propozycji metodologicznych; dobra znajomość podstawowej terminologii językoznawczej; wystarczająca umiejętność analizy i interpretacji wybranego tekstu kultury i typów dyskursu pod kątem poruszanych na zajęciach problemów badawczych, adekwatna świadomość ogólnoteoretyczna omawianych zagadnień;</p> <p>dostateczny (dst; 3,0)- odpowiednia znajomość podstawowych propozycji metodologicznych i terminologii językoznawczej; poprawna, podstawowa umiejętność analizy i interpretacji wybranego tekstu kultury oraz typów dyskursu pod kątem omawianych problemów badawczych, niska świadomość ogólnoteoretyczna omawianych zagadnień;</p> <p>niedostateczny (ndst; 2,0)- niezadowalająca znajomość terminologii językoznawczej; niewystarczająca umiejętność wykorzystania posiadanej wiedzy, nieumiejętność analizy oraz interpretacji wybranego tekstu kultury, typów dyskursu pod kątem omawianych problemów badawczych, brak ogólnoteoretycznej świadomości omawianych zagadnień.</p>

Literatura

Obowiązkowa

1. Bartmiński J., Niebrzegowska-Bartmińska S., *Tekstologia*, Warszawa 2009.
2. *Dyskurs i jego odmiany*, red. B. Witosz i in., Katowice 2016.
3. *Dyskurs jako struktura i proces*, red. T. Van Dijk, Warszawa 2001.
4. Gajda S., *Gatunkowe wzorce wypowiedzi*, w: *Współczesny język polski*, red. J. Bartmiński, Lublin 2001.
5. *Jak analizować dyskurs? Perspektywy dydaktyczne*, red. W. Czachur, A. Kulczyńska, Ł. Kumięga, Kraków 2016. (wybór)
6. *Jak analizować dyskurs? Perspektywy dydaktyczne*, red. W. Czachur, A. Kulczyńska, Ł. Kumięga, Kraków 2016. (wybór)
7. Labocha J., *Tekst, wypowiedź, dyskurs*, [w:] *Styl a tekst*, red. S. Gajda, S. Balowski, Opole 1996.
8. *Polska genologia lingwistyczna*, red. D. Ostaszewska i R. Cudak, Warszawa 2008.
9. Wilkoń A., *Spójność i struktura tekstu. Wstęp do lingwistyki tekstu*, Kraków 2002.
10. Witosz B., *Gatunek - sporny (?) problem współczesnej refleksji tekstologicznej*, „*Teksty Drugie*”, 2001 nr 5.
11. Witosz B., *Genologia lingwistyczna. Zarys problematyki*, Katowice 2005. (wybór)
12. Wojtak M., *Analiza gatunków prasowych*, Lublin 2008. (wybór)
13. U. Żydek-Bednarczuk: *Typy, odmiany, klasy... tekstów. W poszukiwaniu kryteriów*, w: *Stylistyka a pragmatyka*, red. B. Witosz. Katowice 2001.
14. Powyższa lista ma charakter orientacyjny i jest realizowana we fragmentach z uwzględnieniem zaplanowanego dla przedmiotu nakładu czasu pracy przewidzianej na czytanie. Ostateczny kształt listy lektur określa wykładowca na początku zajęć.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Ćwiczenia	30
Przygotowanie do zajęć	5
Czytanie wskazanej literatury	25
Przygotowanie prezentacji multimedialnej	15
Przygotowanie do egzaminu	15
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 90
Liczba punktów ECTS	ECTS 3

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
FPL_K2_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i ustawicznego jej doskonalenia, a także uznania znaczenia wiedzy dla rozwiązywania problemów poznawczych i praktycznych;
FPL_K2_K04	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do wykorzystywania wiedzy o języku, literaturze i kulturze rodzimej do budowania tożsamości zbiorowej i rozwijania więzi społecznych, inspirowania i organizowania działalności na rzecz środowiska społecznego, z wykazaniem wrażliwości etycznej związanej z własną pracą i udziałem w różnych formach życia zbiorowego;
FPL_K2_K05	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do podejmowania odpowiedzialnych działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego regionu, kraju i świata, krzewienia kultury języka i kultury czytelnictwa;
FPL_K2_K07	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do współdziałania z innymi, funkcjonowania w zróżnicowanym otoczeniu społeczno-kulturowym oraz zawodowym, także międzynarodowym;
FPL_K2_U01	Absolwent/ka potrafi formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz innowacyjnie wykonywać zadania w nieprzewidywalnych, zmiennych warunkach, także przystosowując istniejące lub opracowując nowe narzędzia i metody;
FPL_K2_U02	Absolwent/ka potrafi formułować i rozwiązywać niezłożone problemy badawcze w zakresie literaturoznawstwa i językoznawstwa, posługując się ujęciami teoretycznymi, pojęciami, procedurami i sprawnościami właściwymi dla polonistyki;
FPL_K2_U03	Absolwent/ka potrafi wyszukiwać właściwie dobrane źródła i informacje, także z wykorzystaniem zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych, dokonywać ich oceny, krytycznej analizy, syntezy i twórczej interpretacji;
FPL_K2_U04	Absolwent/ka potrafi rozpoznawać różne rodzaje tekstów, ze szczególnym uwzględnieniem komunikatów językowych, w tym literackich, przeprowadzać ich analizę i interpretację z wykorzystaniem odpowiednich narzędzi, zwłaszcza językoznawczych i literaturoznawczych;
FPL_K2_U05	Absolwent/ka potrafi wprowadzać pozyskane z różnorodnych źródeł dane do własnych prac, krytycznie i twórczo przetwarzać je z poszanowaniem zasad własności intelektualnej oraz etyki zawodowej;
FPL_K2_U06	Absolwent/ka potrafi formułować i wyrażać własne poglądy, posługując się właściwym stylem funkcjonalnym polszczyzny, dobranym adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, z uwzględnieniem ekspresywnych, estetycznych i pragmatycznych właściwości języka polskiego;
FPL_K2_U07	Absolwent/ka potrafi formułując i artykułując wnioski na podstawie poprawnie przeprowadzonych i uargumentowanych rozumowań, odwołujących się do wiedzy, prowadzić debaty i brać udział w dyskusjach, zwłaszcza odnoszących się do zagadnień językowych, literackich i kulturowych;
FPL_K2_W01	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębiony sposób teoretyczne uwarunkowania literaturoznawstwa i językoznawstwa, procedury poznawcze i metodologie właściwe dla tych dyscyplin, wykorzystywaną na ich obszarze terminologię, jak również właściwe dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych zaawansowane metody analizy i interpretacji różnych tekstów ze szczególnym uwzględnieniem komunikatów językowych, w tym literackich;
FPL_K2_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębiony sposób główne tendencje rozwojowe literaturoznawstwa i językoznawstwa, a także usytuowanie, miejsce i znaczenie polonistyki w obszarze badań humanistycznych;
FPL_K2_W04	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębiony sposób współczesną literaturę oraz zjawiska współczesnego życia literackiego i kulturalnego, a także metody i teorie pozwalające wyjaśniać zależności między nimi oraz sytuować je w kontekście fundamentalnych dylematów współczesnej cywilizacji i kultury;
FPL_K2_W06	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębiony sposób współczesny język polski wraz z jego uwarunkowaniami analizowanymi z wykorzystaniem podbudowanej teoretycznie wiedzy językoznawczej, a także jego tendencje rozwojowe, etykę i estetykę słowa oraz wieloczynnikowe relacje między językami we współczesnym świecie;
FPL_K2_W09	Absolwent/ka zna i rozumie w szerokim zakresie główne uwarunkowania wiedzy o kulturze, jej systemach i społecznych obiegach, regułach komunikacji społecznej, także w odniesieniu do społeczno-kulturowej roli odgrywanej współcześnie przez nowe media komunikacyjne;